

καιώματα και τὰς γεωκτησίας τῶν Νόβελη και Μαλιασηνῶν.

Ὁ Ἑνετὸς Βάσιλος ἤξιον, ὅπως οἱ χωρικοὶ καλλιερῶσι τοὺς ἀγρούς τῶν διὰ τὴν Νῆσον Εὐβοϊαν καὶ οὐχὶ διὰ τὸ Δουκῆτον τῶν Ἀθηνῶν, ἣ δὲ Ἑνετία ἀπετάθη πρὸς τὸν Τούρκον Ναύαρχον, ὅστις συνεβούλευσε τὸν Ἀντώνιον Α', ὡς ὑποτελῆ τοῦ Σουλτάνου, νὰ διατελῆ ἐν εἰρήνῃ καὶ καλῇ γειτονίᾳ μετὰ τῶν Ἑνετῶν. Ἡ ρῆξις ἀπεσοδήθη οὕτω ἐπὶ στιγμῇ, ἀλλὰ αἱ προστριβὰὶ δὲν ἔπαυσαν, ὡς φαίνεται μετὰ ταῦτα, ἣ δὲ καλλιέργεια τοῦ ἐδάφους τῶν *Λεχωνίων* εἶχεν ἀπαγορευθῆ ὑπὸ τῆς Ἑνετίας, καὶ μόλις τῷ 1434 ἐπέτρεψεν ἐπὶ τέλος τὴν καλλιέργειαν αὐτοῦ εἰσακούσασα τῶν παραπόνων τοῦ Ἀντωνίου, ὅτι οἱ πτωχοὶ τῆς χώρας τοῦ ἔπασχον, ἐνῶ τὸ ἔδαφος τῶν *Λεχωνίων* ἠδύνατο νὰ παραγάγῃ ἀρκετὰ γεννήματα.

Ἡ Ἑνετία διεβεβαίωσε τὸν Ἀντώνιον ὅτι ἐπιθυμεῖ διαρκῆ μετ' αὐτοῦ εἰρήνην, ἀλλ' ὅτι *συνάμα προσπαθεῖ νὰ εὐχαριστήσῃ καὶ τοὺς Θεσσαλοὺς Τιμαριούχους τοῦ Σουλτάνου* ἕνεκα τῶν Θεσσαλικῶν κτήσεων (τοῦ Πτελεοῦ).¹ Διὰ τὴν προσοχὴν ταύτην τὴν ἐπιδεικνυομένην ὑπὸ τῆς Ἑνετίας πρὸς τοὺς γείτονας Θεσσαλοὺς Τιμαριούχους τοῦ Σουλτάνου μόνον μίαν ἐξήγησιν δυνάμεθα νὰ δώσωμεν, ὅτι ἡ Ἑνετία εἶχεν ἀπαγορεύσει τὴν καλλιέργειαν τοῦ ἐδάφους τῶν *Λεχωνίων*, ὅπως μὴ εὐρίσκωσι καταφύγιον ἐν αὐτῷ καὶ πόρον βίου οἱ δραπετεύοντες ἐκ τῶν κτημάτων τῶν, Ἑλλήνες ἢ Ἀλβανοὶ δουλοπάροικοι γεωργοί. Ὅντως δὲ ἀπαντῶμεν κατὰ τοὺς χρόνους τούτους μετανάστευσιν Ἀλβανῶν ἐκ Θεσσαλίας καὶ Ἀττικῆς εἰς Εὐβοϊαν, καὶ ἀπαίτησιν τοῦ Ἀντωνίου Α' περὶ ἐπανόδου τῶν τελευταίων εἰς Ἀττικὴν.²

¹ Horf' ὡς ἄνω VII, 79, 90.

² Horf' ὡς ἄνω VII, 90.—Αἱ συναλλαγὰὶ τῶν Θεσσαλῶν μετὰ τῆς Εὐβοίας καὶ Ἀττικῆς ἦσαν πάντοτε ζωηραί. Ἦδη τῷ 1298 οἱ Ἑνετοὶ κατέχοντες τὴν Εὐβοϊαν διεπραγματεύθησαν ἐμπορικὴν συνθήκην μετὰ τοῦ Σεβαστοκράτορος τῆς Θεσσαλίας Κωνσταντίνου, υἱοῦ Ἰωάννου τοῦ Νόθου, κατὰ τὴν ὁποίαν ἡ Ἑνετία ἐπρότεινεν εἰς ἀντάλλαγμα ἄλλων ἀπαιτήσεών της τὴν ἐλάττωσιν τῶν τελῶν τῆς εἰσαγωγῆς εἰς Εὐβοϊαν ἀπὸ 5 εἰς 3⁰/₁₀. Οἱ Θεσσαλοὶ προὔτιμων ἕως τότε τὴν μακρὰν ὁδὸν τῆς διὰ τοῦ ἐδάφους τοῦ Δουκάτου τῶν Ἀθηνῶν καὶ τῆς γεφύρας εἰσαγωγῆς τῶν προϊόντων αὐτῶν εἰς Εὐβοϊαν, διότι οὕτω

Ὡς βλέπομεν γίνεται πάλιν λόγος περὶ Τούρκων Τιμαριούχων ἐν Θεσσαλίᾳ, διότι κατὰ τοὺς χρόνους τούτους εἶχεν ἀποθάνει ἐν Ἀδριανουπόλει ὁ Σουλτὰν Μωάμεθ Α' καὶ τὸν διεδέχθη ὁ υἱὸς αὐτοῦ Μουράτ Β'. ὅστις καταβαλὼν καὶ ἀπαγχονίσας τὸν ὑπὸ τοῦ Ἀυτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου εὐνοούμενον ἀντίπαλον ἀδελφόν του Μουσταφᾶν, ἔτρεψεν ἄσπονδον κατὰ τοῦ Ἀυτοκράτορος Ἰωάννου Παλαιολόγου ἔχθρον. Τῷ 1422 ἐπεχείρησεν ἤδη νὰ πολιορκήσῃ τὴν Κωνσταντινούπολιν, τῷ δὲ 1423 κατέλαβε διὰ τοῦ στρατηγοῦ του Τουρχάν βέη ἐκ νέου, ἀλλὰ ὀριστικῶς πλέον τὴν Θεσσαλίαν.¹ Ἡ πολυετής ἤδη δουλεία τῆς Θεσσαλίας ὑπὸ παντοῖους ξένους δυνάστας (Φράγκους, Σέρβους, Ἀλβανούς), ἣ ἐδραιωθείσα πεποιθήσις περὶ τῆς τελείας ἀδυναμίας τῆς τε κεντρικῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει καὶ τῆς ἐπιτοπίου ἐξουσίας, ἣ μετὰ τῶν Τούρκων συχνῇ κατὰ τοὺς τελευταίους χρόνους ἐπαφῆ, ἣ ἀκατασχέτως προϊούσα τούτων δύναμις καὶ εὐτυχία ἔκαμε βεβαίως τοὺς Θεσσαλοὺς νὰ ἐξοικειωθῶσι μὲ τὴν ἰδέαν τῆς ὑπὸ τοὺς Τούρκους ὑποταγῆς αὐτῶν ὡς καταγνωσθείσης αὐτοῖς πλέον ἀναποτρέπτως ὑπὸ τοῦ πεπρωμένου. Διὰ τοῦτο οὐδεμίαν πληροφορίαν εὐρίσκομεν παρὰ τοῖς σχετικοῖς ἱστοριογράφοις περὶ ἀντιστάσεως τῶν φρουρῶν ἢ κατοίκων κατὰ τὴν τελευταίαν καὶ ὀριστικὴν ταύτην κατάκτησιν τῆς Θεσσαλίας ὑπὸ τῶν Τούρκων, ἐν ᾧ παρὰ τοῖς αὐτοῖς ἱστοριογράφοις εὐρίσκομεν ἐκτενεῖς πληροφορίας διὰ τὰς σχεδὸν συγχρόνους ἢ ὀλίγον βραδύτερον συμβάσας πολιορκείας καὶ ἀλώσεις, τῶν γειτονικῶν πόλεων καὶ χωρῶν, ἤτοι τῆς Θεσσαλονίκης, τῶν Ἰωαννίνων καὶ τῆς Εὐβοίας, περὶ ὧν ἀμέσως κατωτέρω θέλομεν διαλάβει.

Τὸ συμπέρασμα ἡμῶν τοῦτο ἐνισχύεται ἐτι περισσότερον ἐκ τοῦ γεγονότος, ὅτι μόνον διὰ τὸ Ζητούνιον ἀναφέρεται ἀντίστασις ὑπὸ τοῦ γενναίου φρουράρχου αὐτοῦ Καντακουζηνοῦ Στραουμήτη καὶ διὰ τὸ Πτελεὸν καὶ Γαρδίκιον ὑπὸ τῶν κατεχουσῶν ταῦτα

ἐπλήρων ἀσήμαντον μόνον τέλος. Horf' ὡς ἄνω VI, 356 καὶ τὰς παρ' αὐτῷ πηγὰς.

¹ Μιχαὴλ Δούκας ὡς ἄνω σελ. 189 καὶ ἐξῆς.